

FINANSMINISTERIET

Kommunal Budgetoversigt

Budget 2004 og aftalerne

Januar 2004

Kommunal Budgetoversigt, januar 2004.

I tabeller kan afrunding medføre, at beløbene ikke summer til totalen.

Publikationen kan bestilles hos:

Schultz Information
Herstedvang 12
2620 Albertslund
Telefon 43 63 23 00
Fax 43 63 19 69
E-mail: schultz@schultz.dk
Hjemmeside: www.schultz.dk

eller afhentes hos:

Schultz Information
Herstedvang 4
2620 Albertslund

Henvendelse om publikationen kan i øvrigt ske til:

Finansministeriet
Christiansborg Slotsplads 1
6. kontor
1218 København K
Telefon 33 92 33 33

Omslag: B: Graphic
Tryk: Nordsjællands Trykcenter ApS
Oplag: 2.000
Pris: 50 kr. inkl. moms
ISBN: 87-7856-629-0

Elektronisk publikation:
Produktion: Finansministeriet
ISBN: 87-7856-630-4

Publikationen kan hentes på Finansministeriets hjemmeside: www.fm.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

Kommuneaftalerne og den kommunale økonomi i 2004

Indledning	5
1. De kommunale udgifter for 2004	7
1.1 Kommuner	11
1.2 Amter	14
1.3 København og Frederiksberg kommuner.....	17
2. De kommunale indtægter og skattestoppet	20

Bilag

Bilag 1: Primærkommunale meropgaver, B2003-B2004.....	22
Bilag 2: Amtskommunale meropgaver, B2003-B2004.....	23

Indledning

Kommuner og amter står for en meget stor del af de offentlig udgifter og varetager mange af de vigtige serviceopgaver tæt på borgerne. Det gælder sygehusene, ældreplejen, daginstitutionerne, folkeskolen, gymnasierne, indsatsen for handicappede og indsatsen for udsatte voksne og vanskeligt stillede børn og unge.

Ved de årlige kommuneforhandlinger drøfter regeringen og de kommunale organisationer niveauet for de samlede udgifter og indtægter i kommuner og amter for det følgende år. Kommuneaftalerne indeholder også en række tilkendegivelser og fælles målsætninger om prioriteringen af den aftalte udgiftsramme og om opgavevaretagelsen på serviceområderne.

Regeringen indgik den 13. og 14. juni aftaler med henholdsvis KL og Amtsrådsforeningen om kommunernes og amternes økonomi i 2004. Endvidere forelå der den 17. juni et forhandlingsresultat med henholdsvis Københavns og Frederiksberg kommune vedrørende 2004.

Budgetoversigten sammenholder kommunernes og amternes budgetter for 2004 med kommuneaftalerne for 2004.

Budgetterne for 2004 viser for andet år i træk en historisk god overensstemmelse mellem de aftalte og de budgetterede udgiftsniveauer i KL-kommuner og amter, og samtidig overholder såvel kommunerne som amterne aftalen om uændret skat. Budgetterne tyder således på en forbedret styrbarhed.

Når budgetterne for 2004 sammenholdes med kommuneaftalerne for 2004 ses der på de udgifter der indgår i aftalerne. Udover det aftalte udgiftsniveau kommer merudgifter, der direkte er kompenseret af staten over bloktilskuddet som følge af DUT-princippet. Der er derfor en forskel imellem udgiftsvæksten i de kommunale budgetter når disse sammenholdes med kommuneaftalerne og den samlede udgiftsvækst i den kommunale sektors budgetter, *jf. boks 1.1.*

Boks 1.1. Forskellen mellem udgiftsvækst ifm. kommuneaftalerne og den samlede udgiftsvækst i den kommunale sektor

- Kommuneaftalerne omhandler de udgifter amter og kommuner selv beslutter at afholde.
- Når det skal vurderes om amterne og kommunerne har overholdt kommuneaftalerne, er det derfor nødvendigt at foretage korrektioner for de meropgaver amter og kommuner er blevet kompenseret for imellem de forskellige budgetår og som de direkte er blevet DUT-kompenseret for over bloktilskuddet.
- Når budgetterne for 2004 skal sammenholdes med kommuneaftalerne for 2004 skal realvæksten fra budget 2003 til budget 2004 renses for disse meropgaver. Denne *meropgavekorrektion* foretages ved at 'løfte' budgettet for 2003 med de nye meropgaver kommuner og amter er blevet pålagt i 2004.
- I budgetoversigten er budgettet for 2003 således 'løftet' til 2004-opgaveniveau. Meropgaverne fra budget 2003 til budget 2004 udgør samlet set knap ½ mia.kr., jf. bilag 1 og 2.

I afsnit 1 sammenholdes kommunernes og amternes budgetterede udgifter for 2004 med kommuneaftalerne. Afsnit 2 omhandler de kommunale indtægter og aftalen om uændret gennemsnitlig beskatning i hhv. kommuner og amter.

1. De kommunale udgifter for 2004

Under ét indebærer kommuneaftalerne for 2004 en realvækst i serviceudgifterne mv. i kommuner og amter i forhold til budgetterne for 2003 på ca. 2,7 mia.kr. Hele vækstrammen for det offentlige forbrug i stat, amter og kommuner på 0,7 pct. i 2004 er dermed prioriteret til de borgernære serviceområder i kommuner og amter.

Aftalen med KL forudsætter en realvækst i kommunernes serviceudgifter på 875 mio.kr. i forhold til budget 2003.

Aftalen med Amtsrådsforeningen forudsætter en real stigning i de amtslige nettodriftsudgifter i forhold til budget 2003 på 1,497 mia.kr., inklusiv forhøjelsen af de statslige puljemidler til meraktivitet på sygehusområdet.

Der er ikke indgået aftaler med Københavns og Frederiksberg kommuner om udgifternes niveau, men der var beregningsteknisk forudsat en realvækst i de to kommuner på 0,3 mia.kr.

De samlede budgetterede serviceudgifter for den kommunale sektor under ét kan i 2004 opgøres til 247,9 mia.kr., svarende til en opgavekorrigeret realvækst i forhold til budget 2003 på knap 2,9 mia.kr. eller 1,2 pct., *jf. tabel 1.1*. Dermed overstiger det budgetterede forbrug i den kommunale sektor i 2004 den samlede ramme på 2,7 mia.kr. med ca. 200 mio.kr.

Under ét budgetterer KL-kommunerne og amterne i 2004 med et niveau for serviceudgifterne, som ligger lidt under det aftalte. Det dækker over, at KL-kommunerne ligger ca. 160 mio.kr. under det aftalte niveau, mens amterne ligger ca. 80 mio.kr. over det aftalte.

Københavns Kommune budgetterer med en realvækst i serviceudgifterne på ca. 600 mio.kr. fra budget 2003 til budget 2004, mens Frederiksberg kommune budgetterer med en realvækst på 13 mio.kr. Det indebærer en samlet realvækst i Københavns og Frederiksberg kommuner på ca. 300 mio.kr. mere end beregningsteknisk forudsat ifm. kommuneaftalerne.

Københavns Kommunes realvækst kan bl.a. henføres til en stigning i tilskuddet til H:S. Samtidig falder det midlertidige statstilskud til H:S med lidt mere end 100 mio.kr., som forudsat ifm. Lov om Hovedstadens Sygehusfællesskab.

Tabel 1.1. Kommunale aftaler og budgetter for 2004, serviceudgifter

Mia.kr.	B04	Realvækst B03-B04 (mia. kr.)	Realvækst B03-B04 (pct.)	Aftalt niveau ¹⁾	Realvækst aftale ²⁾ (mia.kr.)
Nettodriftsudgifter, service					
Amter ³⁾	82,4	1,6	2,0	82,3	1,497
KL-kommuner	136,1	0,7	0,5	136,3	0,875
København ⁴⁾	25,0	0,6	2,5	-	-
Frederiksberg ⁴⁾	4,3	0,0	0,3	-	-
<i>I alt</i>	247,9	2,9	1,2	-	-

Anm.: 2004 pl- og opgaveniveau (herunder korrektion af budget 2003 for ændret skøn for pl-udviklingen i 2003), jf. boks 1.1. Inkl. Bornholms regionskommune (BRK), HUR og statslige puljer til meraktivitet på sygehusene. Eksklusiv statstilskud til H:S. BRK er fordelt på KL-kommuner og amter iht. aftalen mellem Amtsrådsforeningen og KL. 2004-definition af serviceudgifter.

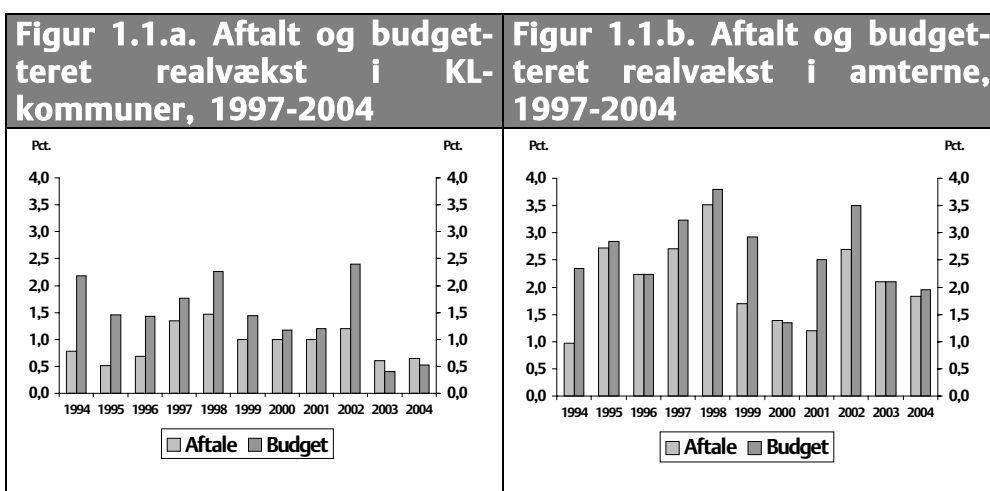
- 1) Inklusiv reguleringer i medfør af DUT-princippet.
- 2) Den vækst, der svarer til det aftalte udgiftsniveau.
- 3) I overensstemmelse med økonomiaftalen med Amtsrådsforeningen er der for 2003 lagt et medicinskøn på 5,5 mia.kr. til grund. Aftalt realvækst inkluderer statslige sygehuspuljer.
- 4) Aftalen om henholdsvis Københavns og Frederiksberg kommunes forhold i 2004 indeholder ikke aftaler om udgiftsniveauer, men det er beregningsteknisk lagt til grund, at der er en samlet realvækst i de to kommuner på ca. 0,3 mia.kr.

Kilde: Danmarks Statistik og Finansministeriets meropgaveopgørelse.

Med de vedtagne budgetter er der for andet år i træk en historisk god overensstemmelse mellem de aftalte og de budgetterede udgiftsniveauer i KL-kommuner og amter. Som det fremgår af figur 1.1., blev de aftalte udgiftsmålsætninger overskredet i budgetterne i næsten alle årene fra 1994 til 2002.

Kommuneaftalerne for 2003 og 2004 knytter sig til det faktiske udgiftsniveau, der realiseres i regnskaberne. Regnskaberne for 2003 og 2004 foreligger i maj måned i hhv. 2004 og 2005. Først da kan det vurderes om kommuner og amter overholder de aftalte udgiftsniveauer for hhv. 2003 og 2004.

Anm.: Pl- og opgavekorrigeret, jf. boks 1.1. Amternes udgifter er inkl. relativ andel af HUR (2004) og Bornholms regionskommune (2003, 2004). Kommunernes udgifter er inkl. relativ andel af Bornholms regionskommune (2003, 2004). Frem til 1998 indgik regeringen og de kommunale parter økonomiaftaler på baggrund af nettodriftsudgifterne. Fra 1999 og frem er aftalerne for KL-kommunerne indgået for de kommunale serviceudgifter.

Kilde: Danmarks Statistik og Finansministeriets meropgaveopgørelse.

Kommuneaftalerne indeholder udover aftaler for den økonomiske udvikling, også prioriteringer og målsætninger i forhold til de kommunale velfærdsopgaver, jf. senere.

I forlængelse af aftalerne med KL og Amtsrådsforeningen har partierne bag satspuljeforliget for 2004 afsat 450 mio.kr. over tre år til en forbedring og udbygning af handicappedes botilbud. Samtidig blev det aftalt at overføre 96 mio.kr. fra to eksisterende puljer, jf. boks 1.2. Indsatsen skal sikre bedre og flere boliger til mennesker med handicap.

I satspuljeaftalen for 2004 er der herudover afsat midler til en række initiativer på det sociale område i kommuner og amter. Indsatsen for udsatte grupper og handicappede prioriteres fortsat højt, ligesom der blandt andet er afsat midler til en styrkelse af indsatsen for at bryde den negative sociale arv.

Boks 1.2. Hovedpunkter i aftalen om udmøntning af satspuljen for 2004

- Forbedring og udbygning af handicappedes botilbud: 546 mio.kr. over 3 år.
- Indsats for udsatte grupper og handicappede: 94,9-270,4 mio.kr. årligt.
- Styrket indsats for udsatte stillede børn og unge og mod negativ social arv: 61,6-80,3 mio.kr. årligt.
- Initiativer for ældre og seniorer: 7,8-22,0 mio.kr. årligt.
- Udbygning af indsatsen mod narkotikamisbrug: 119,1 mio.kr. i 2004 og herefter 61,5 mio.kr. årligt.
- Andre initiativer målrettet svage grupper: 36,3-58,7 mio.kr. årligt.

Anm.: Satspuljen for 2004 udmøntes over perioden 2004-2007.

Kilde: *Aftaler om finansloven for 2004*, Finansministeriet.

Den kommunale sektors samlede budgetterede skattefinansierede nettoanlægsudgifter udgør for 2004 12,8 mia. kr., hvilket er en stigning på godt 1,4 mia.kr. i forhold til det budgetlagte for 2003, *jf. tabel 1.2.*

Amternes budgetterede anlægsudgifter svarer til det niveau, der er forudsat i aftalen, mens KL-kommunernes udgifter overstiger det forudsatte niveau med 1,3 mia.kr. Økonomiaftalerne for 2004 indeholder ikke eksplicitte anlægsaftaler, hvorfor overskridelsen i kommunerne i forhold til det forudsatte niveau ikke indebærer et aftalebrud.

Tabel 1.2. Skattefinansierede nettoanlægsudgifter i budget 2004

Mia.kr.	Budget 2003	Budget 2004	Realvækst	Realvækst (pct.)
Amter	2,7	3,0	0,3	11,6
KL-kommuner	6,7	7,8	1,1	16,0
København	1,6	1,8	0,1	8,7
Frederiksberg	0,4	0,3	-0,1	-34,0
<i>I alt</i>	11,5	12,8	1,4	11,8

Anm.: 2004-pl. Inkl. Bornholms Regionskommune (BRK) og HUR.

Kilde: Danmarks Statistik.

1.1. KL-kommunerne

KL-kommunernes budgetterede serviceudgifter for 2004 ligger ca. 160 mio.kr. under det aftalte niveau, *jf. tabel 1.3.*

Den samlede realvækst i forhold til (det opgavekorrigerede) budget for 2003 udgør ca. 715 mio.kr. og er fordelt med ca. 130 mio.kr. på byudvikling, bolig og miljø, ca. 200 mio.kr. på undervisning, ca. 65 mio.kr. på socialområdet og ca. 355 mio.kr. på administration mv. Væksten på administration kan dække over puljer og reserver, der senere udmøntes som forbrug på de øvrige serviceområder. Fordelingen af udgiftsvæksten skal derfor tages med betydeligt forbehold.

Tabel 1.3. KL-kommunernes serviceudgifter i budget 2004

Mio. kr.	Budget 2003	Budget 2004	Realvækst B03-B04	Realvækst Aftale 2004 ¹⁾	Realvækst Pct.
Byudvikling, bolig og miljø	3.713	3.845	132	-	3,6
Trafik og infrastruktur	4.515	4.473	-42	-	-0,9
Undervisning og kultur	41.520	41.728	208	-	0,5
Socialområdet	64.604	64.668	64	-	0,1
Administration m.v.	21.076	21.429	353	-	1,7
<i>I alt</i>	<i>135.429</i>	<i>136.143</i>	<i>715</i>	<i>875</i>	<i>0,5</i>

Anm.: 2004 pl- og opgaveniveau (herunder korrektion af budget 2003 for ændret skøn for pl-udviklingen i 2003), *jf. boks 1.1.* Inkl. relativ andel af Bornholms regionskommune (BRK). 2004-definition af serviceudgifter.

1) Den vækst der svarer til det aftalte udgiftsniveau.

Kilde: Danmarks Statistik og Finansministeriets meropgaveopgørelse.

De samlede skattefinansierede nettoanlægsudgifter i KL-kommunerne er for 2004 budgetteret til ca. 7,8 mia. kr. Det er en stigning på ca. 1,1 mia. kr. i forhold til budgettet for 2003, *jf. tabel 1.4*, hvilket svarer til godt 1,3 mia.kr. mere end forudsat i økonomiaftalen. Den største procentvise vækst finder sted indenfor byudvikling, bolig og miljø, på området for trafik- og infrastruktur samt på administration mv. Væksten på administration mv. kan bl.a. dække over puljer, der senere udmøntes på de øvri-

ge områder, hvorfor fordelingen af udgiftsvæksten skal tages med betydeligt forbehold.

Den forøgede anlægsaktivitet på de skattefinansierede områder i KL kommunerne er delvist finansieret ved et likviditetstræk og delvist ved mindre afdrag på lån og større låneoptagelse end i det foregående budgetår.

Der er ikke en eksplicit anlægsaftale med KL, men det fremgår af aftalen at "Det er lagt til grund, at nettoanlægsudgifterne på de skattefinansierede områder udgør 6,5 mia.kr. i 2004." Det ekstraordinært høje anlægsniveau kan dog give anledning til overvejelser i relation til sikring af en hensigtsmæssig udvikling i de kommunale investeringer frem til en strukturreform. I december 2003 henstillede regeringen og KL, at kommunalbestyrelserne landet over nøje vurderer hensigtsmæssigheden af igangsættelse af anlægsprojekter. Samtidig blev kommunerne bedt om at indberette alle besluttede anlægsbevillinger over 1 mio. kr. til Indenrigs- og Sundhedsministeriet med henblik på løbende at følge udviklingen i aktiviteten.

Tabel 1.4. KL-kommunernes skattefinansierede nettoanlægsudgifter i budget 2004

Mio. kr.	Budget 2003	Budget 2004	Realvækst B03-B04	Realvækst (pct.)
Byudvikling, bolig og miljø	235	366	130	55,3
Trafik og infrastruktur	989	1.238	249	25,2
Undervisning og kultur	3.067	3.223	156	5,1
Social- og sundhedsvæsen	1.950	2.275	325	16,6
Administration mv.	499	717	218	43,6
<i>I alt</i>	<i>6.741</i>	<i>7.818</i>	<i>1.077</i>	<i>16,0</i>

Anm.: 2004-pl. Inkl. relativ andel af Bornholms Regionskommune (BRK).

Kilde: Danmarks Statistik.

I aftalen med KL indgår, at der ud af det samlede statstilskud fordeles 1 mia.kr. til kommuner med høje overførselsudgifter. Aftalen indebærer endvidere en ekstraordinær forøgelse af lånerammerne på folkeskoleområdet, som samlet giver plads til en anlægsaktivitet på niveau med budget 2003. Herudover indeholder aftalen bl.a. en række indholdsmæssige aftaler og målsætninger, *jf. boks 1.3.*

Boks 1.3. Hovedpunkter i aftalen med KL om kommunernes økonomi for 2004

- Staten yder et balancetilskud til KL-kommunerne på 4.315 mio.kr., svarende til 4.900 mio.kr. for hele landet. Der er enighed om, at der dermed er sikret finansiering til de aftalte udgifter.
- Ud af det samlede statstilskud fordeles 1 mia.kr. til kommuner med høje overførselsudgifter.
- Lånerammerne på folkeskoleområdet forøges ekstraordinært, så der samlet gives plads til anlægsudgifter på 2,6 mia. kr., hvilket er på niveau med budget 2003.
- Som led i en boligbehandlingsplan for handicappede er det målsætningen, at der samlet set frem til 2006 nyopføres eller renoveres mellem 700 og 1200 boliger til handicappede.
- Der er enighed om at understøtte en bedre styring og målretning af indsatsen for handicappede, herunder at det er en fælles målsætning at dæmpe udgiftsvæksten på området.
- Der er enighed om at øge målretningen af indsatsen over for udsatte børn og unge.
- Der er enighed om at væksten i folkeskolens elevtal giver et godt udgangspunkt for at realisere målsætningen om at nedbringe udgiften per elev.
- Der er enighed om, at kommunerne har mulighed for at forbedre såvel den faglige som den økonomiske målretning af specialundervisningen.
- Regeringen og KL vil arbejde for at fremme initiativer og redskaber, der kan understøtte kommunernes arbejde med økonomistyring og effektiviseringer.
- Der er enighed om fortsat at arbejde med regelforenkling og administrative lettelser.

Kilde: *Aftaler om den kommunale økonomi for 2004*, Finansministeriet.

1.2. Amterne

Amternes budgetterede nettodriftsudgifter for 2004 udgør 82,4 mia.kr., svarende til en opgavekorrigeret realvækst på knap 1,6 mia. kr. inklusiv stigningen i de statslige sygehuspuljer, *jf. tabel 1.5*. Det svarer til en overskridelse af det aftalte niveau med ca. 80 mio.kr. Sammenholdt med årene før 2002 er der dog med de vedtagne budgetter en historisk god overensstemmelse mellem de aftalte og de budgetterede udgiftsniveauer i amterne, *jf. tidligere*.

Amternes overskridelse af det aftalte niveau for nettodriftsudgifterne dækker over, at budgettet på sygehusområdet overstiger det aftalte med omkring 235 mio.kr., mens de øvrige områder tilsammen ligger ca. 150 mio.kr. under det aftalte. Udgiften til administration er 160 mio.kr. mindre end i 2003 hvilket bl.a. kan dække over lavere reserver. De budgetterede udgifter til medicin samt til den primære sundhedssektor flugter med det aftalte niveau.

Den samlede realvækst i amternes budgetterede nettodriftsudgifter i forhold til budget 2003 på 2,0 pct., kan bl.a. henføres til en realvækst på sundhedsområdet (ekskl. medicin) på ca. 935 mio.kr., en realvækst i medicinudgifterne på ca. 250 mio.kr. og en samlet realvækst på undervisnings- og socialområdet på ca. 400 mio.kr.

Tabel 1.5. Amtenes nettodriftsudgifter i budget 2004					
Mio. kr.	B03	B04	Realvækst B03-B04	Realvækst Aftale 2004 ¹⁾	Realvækst (pct.)
Social, uddannelse mv.	24.911	25.164	253	400	1,0
<i>Heraf:</i>					
- <i>Byudvikling, bolig og miljø</i>	616	602	-14	-	-2,2
- <i>Trafik og infrastruktur</i>	2.509	2.538	29	-	1,2
- <i>Undervisning og kultur</i>	8.300	8.534	235	-	3,8
- <i>Socialvæsen</i>	7.807	7.973	167	-	2,1
- <i>Administration mv.</i>	5.680	5.517	-163	-	-2,9
Medicin ²⁾	5.501	5.763	262	247	4,8
Sundhed (ekskl. medicin)	49.543	50.479	936	700	1,9
<i>Heraf:</i>					
- <i>Sygehuse, generelt</i>	40.437	41.173	736	500	1,8
- <i>Primær sundhedssektor</i>	9.106	9.306	200	200	2,2
<i>I alt (ekskl. statslige puljer til meraktivitet på sygehusene)</i>	79.955	81.414	1.459	1.347	1,8
Statslige puljer til meraktivitet på sygehusene ³⁾	855	980	-	125	-
<i>I alt (inkl. statslige puljer til meraktivitet på sygehusene)⁴⁾</i>	80.810	82.387	1.577	1.497	2,0

Anm.: 2004 pl- og opgaveniveau (herunder korrektion af budget 2003 for ændret skøn for pl-udviklingen i 2003), jf. boks 1.1.

- 1) Den vækst der svarer til det aftalte udgiftsniveau.
- 2) I overensstemmelse med økonomiaftalen med Amtsrådsforeningen er der for 2003 lagt et medicinskøn på 5,5 mia.kr. til grund.
- 3) Stigningen i de statslige sygehuspuljer på 125 mio.kr. i faste priser, svarer til en stigning på 150 mio.kr. i løbende priser.
- 4) De statslige puljer til meraktivitet på sygehusene optræder ikke eksplicit i amtens budgetter, idet de nettoficeres af de tilhørende budgetterede udgifter.

Kilde: Danmarks Statistik og Finansministeriets meropgaveopgørelse.

Amternes nettoanlægsudgifter udgør i budget 2004 3,0 mia.kr., svarende til det forudsatte niveau, *jf. tabel 1.6*. Realvæksten udgør dermed omkring 300 mio.kr., hvilket især kan henføres til en vækst på sygehusområdet, trafik og infrastruktur samt social- og sundhedsvæsenet, mens der budgetteres med faldende anlægsudgifter på byudvikling, bolig og miljø.

Tabel 1.6. Amternes nettoanlægsudgifter i budget 2004

Mio. kr.	Budget 2003	Budget 2004	Realvækst B03-B04	Realvækst (pct.)
Byudvikling, bolig og miljø	67	-3	-70	-104,6
Trafik og infrastruktur	605	711	106	17,5
Undervisning og kultur	455	496	41	9,1
Sygehusvæsen	1.240	1.351	111	8,9
Social- og sundhedsvæsen	302	355	54	17,7
Administration mv.	41	115	74	180,9
<i>I alt</i>	2.710	3.025	316	11,6

Anm.: 2004-pl. Inkl. relativ andel af Bornholms regionskommune (BRK) og HUR.

Kilde: Danmarks Statistik.

Aftalen med Amdsrådsforeningen indeholder en række indholdsmæssige aftaler og målsætninger, *jf. boks 1.4*. I aftalen indgår bl.a. at anvendelsen af takststyring af sygehusene skal øges. Der er enighed om at en øget anvendelse af takststyring kan bidrage til at få mere aktivitet for de prioriterede ressourcer til sygehusvæsenet.

Boks 1.4. Hovedpunkter i aftalen med Amtsrådsforeningen om amternes økonomi for 2004

- Amterne ydes et balancetilskud på 2.111 mio.kr., svarende til 2.397,8 mio.kr. for hele landet. Der er enighed om, at der dermed er sikret finansiering til de aftalte udgifter.
- Låneadgangen til sygehusområdet forøges til 50 pct. for at fremme strukturtilpasninger, der kan medvirke til at øge kvaliteten og effektiviteten.
- Der fastsættes en lånedispensationsramme på 150 mio.kr. for særligt vanskeligt stillede amter.
- Der er enighed om, at en øget anvendelse af takststyring kan bidrage til at få mere aktivitet for de prioriterede ressourcer til sygehusvæsenet. Det langsigtede mål er at indføre takststyring bredt i sygehusvæsenet med henblik på at styrke sammenhængen mellem sygehusenes bevillinger og aktiviteten. Fra 2004 skal amterne enkeltvist som minimum afregne 20 pct. af bevillingerne til egne sygehuse direkte på baggrund af præsteret aktivitet.
- Der afsættes i alt 980 mio.kr. til merbehandlinger på sygehusområdet i amterne i 2004, svarende til 1.107 mio.kr. på landsplan.
- Der er enighed om, at under forudsætning af fuld udnyttelse af de statslige puljer til meraktivitet på sygehusene, er der mulighed for en vækst i aktiviteten på 2,1 pct. i forhold til 2003. Hertil kommer det generelle løft af sygehusområdet på 500 mio.kr.
- Der er enighed om at understøtte initiativer, der kan medvirke til effektiv og rationel anvendelse af medicin og at søge at dæmpe væksten i udgifterne til medicintilskud.
- Som led i en bolig Handlungsplan for handicappede er det målsætningen, at der samlet set frem til 2006 nyopføres eller renoveres mellem 700 og 1.200 boliger til handicappede.
- Det er en fælles målsætning at understøtte en god styring og målretning af indsatsen for handicappede.
- Der er i enighed om at der er behov for større viden om effekten af de forskellige tilbud for udsatte børn og unge.
- Der er enighed om, at der er behov for en mere målrettet faglig og økonomisk styring af specialundervisningen.

1.3. Københavns og Frederiksberg kommuner

I Københavns Kommune er den opgavekorrigerede realvækst i forhold til budgettet for 2003 ca. 0,6 mia. kr., svarende til 2,5 pct., *jf. tabel 1.6*. Væksten finder primært sted på området for sygehusvæsen, social- og sundhedsvæsen samt administration, herunder puljer og reserver, der senere kan udmøntes på de øvrige serviceområder.

De skattefinansierede nettoanlægsudgifter udgør i budget 2004 knap 1,8 mia.kr. mod lidt mere end 1,6 mia.kr. i budget 2003.

Tabel 1.6. Københavns Kommune

Mio.kr.	Budget 2003	Budget 2004	Realvækst B03-B04 (mio.kr.)	Realvækst B03-B04 (pct.)
Serviceudgifter	24.437	25.042	606	2,5
Skattefinansierede nettoanlægs- udgifter	1.634	1.776	142	8,7

Anm.: 2004 pl- og opgaveniveau (herunder korrektion af budget 2003 for ændret skøn for pl-udviklingen i 2003), jf. boks 1.1. Inkl. relativ andel af HUR og statslige puljer til meraktivitet på sygehusene (der ikke optræder eksplicit i budgetterne, idet de nettificeres af de tilhørende budgetterede udgifter). 2004-definition af serviceudgifter.

Kilde: Danmarks Statistik og Finansministeriets meropgaveopgørelse.

Frederiksberg Kommune budgetterer med en opgavekorrigeret realvækst i serviceudgifterne på ca. 12 mio.kr. fra budget 2003 til budget 2004, svarende til 0,3 pct. De skattefinansierede nettoanlægsudgifter udviser et fald på 135 mio.kr.

Tabel 1.7. Frederiksberg Kommune

Mio. kr.	Budget 2003	Budget 2004	Realvækst B03-B04 (mio.kr.)	Realvækst B03-B04 (pct.)
Serviceudgifter	4.331	4.343	11,8	0,3
Skattefinansierede nettoanlægs- udgifter	396	262	-135,0	-34,0

Anm.: 2004 pl- og opgaveniveau (herunder korrektion af budget 2003 for ændret skøn for pl-udviklingen i 2003), jf. boks 1.1. Inkl. relativ andel af HUR og statslige puljer til meraktivitet på sygehusene (der ikke optræder eksplicit i budgetterne, idet de nettificeres af de tilhørende budgetterede udgifter). 2004-definition af serviceudgifter.

Kilde: Danmarks Statistik og Finansministeriets meropgaveopgørelse.

Forhandlingsresultaterne for henholdsvis Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune indeholder ikke konkrete udgiftsmål. Aftalerne indeholder en række indholdsmæssige aftaler og målsætninger, *jf. boks 1.5.*

I forhandlingsresultatet for Københavns Kommune indgår bl.a., at København i sin egenskab af at være både primær- og amtskommune har særlige muligheder og forpligtelser til at afprøve nye veje for en mere hensigtsmæssig og effektiv velfærdsservice.

I forhandlingsresultatet for såvel Københavns som for Frederiksberg kommune indgår, at strukturelle tilpasninger i H:S fortsat bør anvendes som et led i løsningen af udfordringerne på sundhedsområdet. Det indgår

endvidere, at en øget anvendelse af takststyring kan bidrage til at få mere aktivitet for de prioriterede ressourcer til sygehusvæsenet.

Boks 1.5. Hovedpunkter i forhandlingsresultaterne om Københavns og Frederiksberg kommuners forhold i 2004

Københavns Kommune

- Der er enighed om, at gældsafviklingen bør fortsætte i 2004.
- Københavns Kommune har en særlig udfordring i forhold til ledighedsindsatsen over for borgere med en anden etnisk baggrund. Der nedsættes en fælles arbejdsgruppe, som skal vurdere mulighederne for at nedbringe ledigheden for denne gruppe.
- Det er vigtigt løbende at forbedre effektivitet og produktivitet gennem bedre arbejdstilrettelæggelse, ny teknologi og samling af støttefunktioner med henblik på at frigøre ressourcer, som kan anvendes til forbedringer på de højt prioriterede områder. Der er enighed om, at København i sin egenskab af at være både primær- og amtskommune har særlige muligheder og forpligtelser til at afprøve nye veje for en mere hensigtsmæssig og effektiv velfærdsservice.

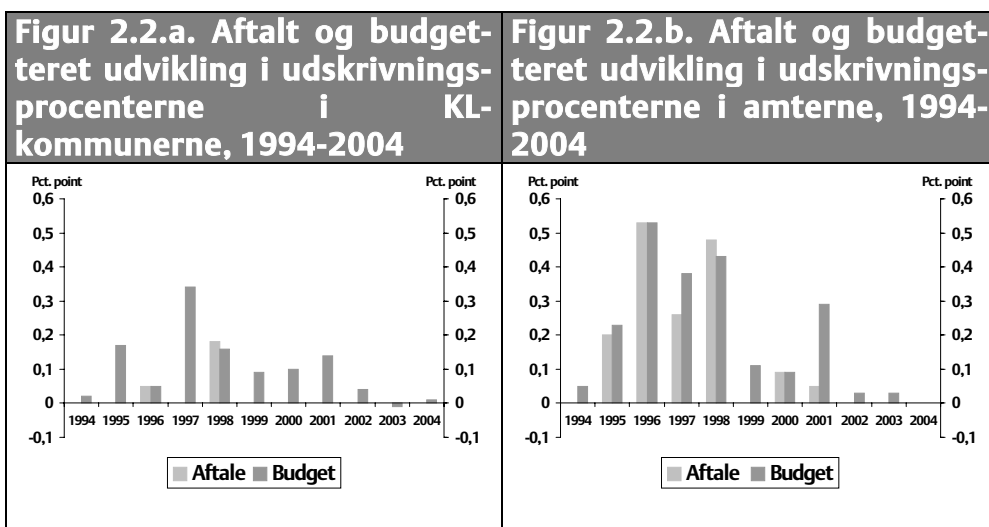
Københavns og Frederiksberg kommuner

- Der er enighed om at strukturelle tilpasninger i H:S fortsat bør anvendes som et led i løsningen af udfordringerne på sundhedsområdet, herunder ift. at prioritere den samlede ressourceindsats.
- En øget anvendelse af takststyring kan bidrage til at få mere aktivitet for de prioriterede ressourcer til sygehusvæsenet ved at øge fokus på aktivitet og omkostninger. Regeringen, Københavns og Frederiksberg kommuner er enige om, at der i de kommende år skal ske en gradvis forøgelse af takststyring i H:S.
- Regeringen, Københavns og Frederiksberg kommuner vil sidekøbende med udredningsarbejdet vedrørende mulighederne for at etablere en Cityring som metroløsning i København og på Frederiksberg undersøge finansieringsmodeller for Cityringen med henblik på et samlet beslutningsgrundlag for projektet.

Kilde: *Aftaler om den kommunale økonomi for 2004*, Finansministeriet.

2. De kommunale indtægter og skattestoppet

Resultatet af kommunernes og amternes budgetlægning for 2004 blev, at såvel kommunerne som amterne overholdt aftalen om uændret skat *jf. figur 1.2*. Der er således for andet år i træk en historisk god overensstemmelse mellem det aftalte og det budgetterede. Det skal dog bemærkes, at der i fremstillingen i figur 1.2. ikke er taget hensyn til, at der i enkelte af de tidligere år kan have været en vis "underforstået accept" af en mindre skatteglidning indenfor rammerne af en aftale om uændret gennemsnitlig udskrivningsprocent.

Anm.: Figureerne indeholder alene kommunale indkomstskatter. I de år hvor der ikke fremgår et aftalt udviklingsniveau i pct. enheder har aftalen været en fastholdt udskrivningsprocent.

Kilde: Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

I aftalerne for 2004 tilkendegives, at den gennemsnitlige beskatning ikke må stige for kommunerne henholdsvis amterne under ét, *jf. boks 2.1*.

Skattestoppet indebærer, at kommuner eller amter, der er særligt økonomisk trængte kan hæve skatten. Overholdelse af skattestoppet fordrer i givet fald, at andre kommuner henholdsvis amter, der er bedre stillede – f.eks. på grund af en mere gunstig befolkningsudvikling – reducerer skatteudskrivningen tilsvarende.

Boks 2.1. Aftaletekster vedrørende uændret skat i økonomiaftalerne for 2004**KL**

Den gennemsnitlige udskrivningsprocent, den gennemsnitlige grundskyldspromille og dækningsafgifterne for erhvervsjendomme må ikke stige i forhold til 2003 for kommunerne i hele landet under ét.

Der kan være særligt trængte kommuner, der kan have vanskeligt ved at undgå skattestigninger. Tilsvarende vil der være kommuner, der er bedre stillede – f.eks. demografisk – og som derfor har mulighed for at reducere skatteudskrivningen.

KL vil aktivt arbejde for at understøtte kommunernes bestræbelser på at sikre, at den kommunale beskatning ikke stiger.

Amtsrådsforeningen

Regeringen har tilkendegivet, at eventuelle fremtidige stigninger i den gennemsnitlige amtslige udskrivningsprocent vil blive neutraliseret fuldt ud, jf. lov nr. 94 af 12. februar 2003.

Amtsrådsforeningen har tilkendegivet, at amtskommunale udgifter bør finansieres af amtskommunale skatter og at ændringer i amternes udgifter må afspejles i amternes skatter.

Københavns og Frederiksberg kommuner

Regeringens skattestop indebærer, at den gennemsnitlige udskrivningsprocent, den gennemsnitlige grundskyldspromille og dækningsafgifterne for erhvervsjendomme ikke må stige i forhold til 2003 for henholdsvis amterne og kommunerne i hele landet under ét.

Københavns Kommune har tilkendegivet, at kommunen vil søge at reducere udskrivningsprocenten med 0,1 pct. point i 2004.

Frederiksberg Kommune har tilkendegivet, at kommunen ikke vil øge beskatningen i 2004.

Kilde: *Aftaler om den kommunale økonomi for 2004*, Finansministeriet.

Bilag 1

Primærkommunale meropgaver, B2003-B2004

Mio.kr. (2004 pl)	KL-kommuner	Kbh.	Frb.	I alt
Socialvæsen	58,6	6,7	1,6	67,0
<i>beraf</i>				
Vanskeligt stillede børn og unge	-31,3	-3,6	-0,9	-35,7
Handicappede	-80,4	-9,2	-2,2	-91,8
Udsatte voksne	4,0	0,5	0,1	4,6
Ældre	-52,9	-6,0	-1,4	-60,4
Børnepasning	2,0	0,2	0,1	2,3
Undervisning mv.	177,7	20,3	4,9	202,9
<i>beraf</i>				
Folkeskole	105,0	12,0	2,9	119,9
Øvrige	-176,8	-20,2	-4,8	-201,8
<i>beraf</i>				
Byudvikling, bolig og miljø	-86,0	-9,8	-2,4	-98,1
Trafik og infrastruktur	0,0	0,0	0,0	0,0
Administration mv.	-93,6	-10,7	-2,6	-106,8
I alt	59,5	6,8	1,6	68,0

Anm.: Meropgaver fordelt på hovedkonti, herunder på særlige delområder. Kbh. og Frb. vedrører den primærkommunale andel.

Kilde: Finansministeriets opgørelse af meropgavekorrektioner.

Bilag 2

Amtskommunale meropgaver, B2003-B2004

Mio.kr. (2004 pl)	Amter	Kbh.	Frb.	I alt
Sundhedsvæsen	154,5	17,6	4,2	176,4
<i>beraf</i>				
Sygehuse	120,7	13,8	3,3	137,8
Socialvæsen	283,9	32,4	7,8	324,1
<i>beraf</i>				
Vanskeligt stillede børn og unge	56,3	6,4	1,5	64,3
Handicappede	58,0	6,6	1,6	66,2
Udsatte voksne	123,3	14,1	3,4	140,8
Ældre	0,0	0,0	0,0	0,0
Børnepasning	0,0	0,0	0,0	0,0
Undervisning mv.	-78,6	-9,0	-2,2	-89,7
<i>beraf</i>				
Folkeskole	0,0	0,0	0,0	0,0
Gymnasium	-9,3	-1,1	-0,3	-10,6
Øvrige	11,5	1,3	0,3	13,1
<i>beraf</i>				
Byudvikling, bolig og miljø	-4,8	-0,6	-0,1	-5,5
Trafik og infrastruktur	0,0	0,0	0,0	0,0
Administration mv.	0,0	0,0	0,0	0,0
I alt	371,3	42,2	10,2	423,9

Anm.: Meropgaver fordelt på hovedkonti, herunder på særlige delområder. Kbh. og Frb. vedrører den amtskommunale andel.

Kilde: Finansministeriets opgørelse af meropgavekorrektioner.